

1920

279885

CULTUL CROILOR NOSTRU

ORGAN

AL

SOC. MORMINTELE CROILOR CAZUTI IN RAZBOI

SUB

INALTA OCROTIRE

A

MAJESTATEI SALE REGINA MARIA

*Tei ce clădese pe morți
trebuie să o facă pentru
reșnicie.*

Horvath

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 515-1925

SUMAR

1. M. S. Regina	Pentru morții noștri
2. Georgette Doneaud	Daforii pioase
Nemuritorii Neamului Nostru
3. I. Manolescu	General Dragalina
4. Notițe biografice	Major Antonescu Gr., Frații Iliescu
5. Gr. Lazăr Demetrescu	Păsări Călătoare
6. Margareta D. Mihail	Scrisori din Paris
7. George Nutzescu	În amintirea eroilor
8. Gheorghe Mihăilescu	Învierea pe Valea Oituzului
9. Activitatea Societăților „Mormintele Eroilor căzuți în Războiu“	

COMITETUL CENTRAL AL SOCIETĂȚEI

- Președinte :* I. P. S. S. Miron Cristea, Mitropolitul Primat
Vice-Președinte : D-na Olga G-ral Văitoianu
Membrii : „ Elena Dragalina
„ „ Elena Praporgescu
„ „ Maria Poetaș
„ „ D-l Ministru de Războiu
„ „ de Interne
„ „ de Domenii
„ „ de Culte
„ „ de Lucrări Publice
„ „ Șef de Stat Major al Armatei
„ „ Secretar General al Ministerului de Războiu
„ „ Director al Geniului din Ministerul de Războiu
„ „ Simion Măndrescu, Profesor Universitar

Redacția și Administrația Buletinului: _____

Sediul Societății Mormintele Eroilor

București. — Cercul Militar Et. III prin Str. Sărindar

Abonament: Ediție de lux 240 lei
Ediție obișnuită 60 lei

CULTUL EROILOR NOȘTRI

ORGAN AL SOCIETĂȚII „MORMINTELE EROILOR CĂZUȚI ÎN RĂZBOI”
SUB ÎNALȚA OCROTIRE A MAJESTĂȚII SALE REGINEI MARIA

PENTRU MORȚII NOȘTRII

În toate timpurile și la toate popoarele, cultul morților a fost religia căreia i s'au închinat toți, cei mari ca și cei umili.

Toți au cinstit și preamărit morții, cu obiceiuri și rituri păstrate cu evlavie, pentru pomenirea celor duși din viață. Din vremuri străvechi totdeauna s'au ridicat monumente ca să veșnicească numele morților, iar regi puternici clădiau, din viață, mormintele în cari doriau să-și afle odihna veșnică.

În palatele regilor ca și în colibele celor sărmani se adună mulțimile ca să jz-lească pe cel plecat, după felul oamenilor de a gândi, totdeauna prea curând din lumea aceasta.

Puternicii lumii au fost aduși totdeauna la locurile lor de odihnă cu mare pompă și fală. Regii din Țările răsăritului erau arși pe rug și soțiile, robii și comorile lor erau aruncate în flăcări, ca și bunurile lor pământești să-i întovărășească pe lumea cealaltă. Vikingii nordului, la înmormântare, erau îmbrăcați în hainele de războiu și cu scutul pe piept erau duși pe luntrile lor. Luntrea aprinsă era lăsată în largul mării, o făclie uriașă până ce era cuprinsă de valuri împreună cu rămășițele eroului, cinstit astfel cu drepturi și onoruri regale.

Cei săraci sunt înmormântați mai simplu, dar și în cea mai umilă colibă se dă morților cinstea cuvenită; și cei mai lipsiți duc la biserică daruri și pomeni în amintirea morților.

În vremea războiului am întreat odată pe o bătrână cerșetoare ce ași putea să fac pentru ea și mi-a răspuns că singura ei dorință era să-i dăruiesc grâu ca să poată duce o colivă la biserică, în amintirea fiului ei, mort pentru patrie.

Cea mai mare cinste însă au avut-o totdeauna cei morți în lupte. În Atena generalii cari nu înmormântau pe cei căzuți în lupte erau osândiți la moarte.

Cât de mulți au murit luptând în vremea noastră? A mai băut oare vreodată pământul atâta sânge? A mai primit oare vreodată în sânul lui atâtea morți?

Mormintele de viteji sunt răspândite pe întregul pământ și fiecare țară îngrijește de mormintele ei. Cu pietate și cu smerenie sunt cercetate locurile luptelor și toți se duc cu flori la mormintele vitejilor.

Trebue să ne unim și noi să îngrijim de mormintele celor cari și-au dat viața ca țara și neamul lor să trăească. Și noi trebue să înălțăm monumente în amintirea lor și să zidim biserici în care se vor citi rugile pentru odihna sufletului lor. Mulți au murit fără să știe care va fi sfârșitul, dacă am biruit sau am fost învinși. Corpurile lor tinere zac în pământ și niciodată nu le vom mai putea spune că vitejiei lor datorăm biruința și că țara noastră acum este liberă și mare!

Unii au murit când totul părea fără nădejde, când întunericul și înfrângerea era cea din urmă viziune a lor pe pământ, alții au căzut văzând razele biruirii răsărind . . .

Acum sunt morți. Liniștea și pacea îi acoperă, sunt despărțiți de noi cu o graniță pe care n'o putem trece, nu se mai împărtășesc de bucuriile noastre și de griji noastre.

Ei nu mai pot povesti vitejiile lor și glasurile lor nu se pot uni cu ale noastre în imnurile înălțate slavei! De aceia noi trebuie să povestim faptele lor, să săpăm numele lor sfinte în piatra veșnică, să facem din locurile lor de odihnă grădini cu flori unde soarele să întârzie cu bucurie și păsările să-și cânte dulcele lor triluri.

În zilele cele mai negre ale războiului, când mulți se îndoiau și nu mai credeam mă duceam printre mormintele celor viteji și credincioși, mă duceam să stau o vorbă cu ei și le făgăduiam că voi apăra idealul pentru care au murit.

Mormintele lor simple îmi dădeau curaj și putere, spiritele lor păreau că stăteau lângă mine și mă sprijină în clipele celor mai groaznice încercări. Fugiam la ei, și zăceau în pământ și așteptau ca să nu ni se întunece nădejdea și ca îndoiala nu ni se strecoare în suflet.

Ei păreau că toți așteaptă ziua cea mare, de aceea mai mult ca niciodată și datorită mea să vă chem să mă ajutați în această mare operă de iubire, prin care vom dovedi recunoștința noastră pentru aceia care au murit cu idealul nostru și se îndeplinească și să trăiască pentru veșnicie.

Lacrămile văduvelor, mamelor, orfanilor, vor fi mai puțin amare când voi avea grija de mormintele vitejilor.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Charu

Feb. 1925

DATORII PIOASE

Furtuna a încetat și cerul se limpezise. În inimile primenite și călitate prin suferințele trecute, naște o viață nouă, umplând inimile de fericirea nădejdei. Ochii care au plâns atât de mult în timpul crudului război, se bucură acum la vederea acestei reînnoiri. Zâmbete luminoase, fețele odinioară mohorâte și veselia par'că surâde fiecăruia.

Dar în aceste timpuri de înviere, nu trebuie să uităm tot ce datorăm acelor cari cu pietrele lor de oțel, au ținut în loc dușmanul, jefindu-și viața pentru idealul românesc.

Trebuie să avem pentru ei mai mult decât recunoștință, căci dacă cei rămași prin viață, chiar invalizii, tot își au partea lor de bucurie, în schimb cei cari și-au lăsat viața pe câmpiile de luptă, nu mai au nimic decât dreptul la amintirea noastră. De aceea și astăzi ești cinstim pe cât putem, imortalizând avântul lor sufletesc în monumentele demne de eroismul lor.

În timpuri străvechi și chiar la popoarele puțin civilizate, exista cultul morților ca înstirea mormintelor.

Cu atât mai demn de noi este să recunoaștem ce sacrificii au făcut acei care dorm în veșnicie sub pătura subțire de pământ care-i acopere. Cei vii au glasuri care să chemă la datorie față de ei, glasuri cari smulg lacrimi și daruri. Dar pe cei tăcuți războiului oțtat din urmă de abia de-l mai desprindem câte odată din adierea vântului și din murmurul frunzelor din codri, pe cei care nu mai au nimic pe pământ decât locul de se odihnesc, pe ei cum să-i ajutăm?

În schimbul vieții pierdute, pentru sângele lor cald vărsat pentru țară, nu-i putem plăti decât cu un locaș de odihnă și o piatră rece la căpătâi. Să-i îngropăm în locuri sfântite și să le păstrăm numele pentru generațiile viitoare — e puținul ce-l mai putem face pentru ei.

Pilda cea mai frumoasă ne-o dă marea noastră Regină, Suverana tuturor românilor. În primele zile ale războiului, Ea s'a îngrijit nu numai de răniți, dar și de mormintele celor căzuți în luptă.

În scrierea Ei atât de simțită și plină de duioșia unei inimi de mamă, inimă care se trezează împreună cu rănilor copiilor Ei dragi, în capitolul intitulat: „Sămbăta Morților” — câtă simțire și nobleță închide Regina în aceste cuvinte: „Socotesc că cei vii au o datorie de plătit morților, de aceea simt că curajul nu mă părăsește când mă gândesc la această datorie și chiar în clipele grele și când îmi ajunge glasul celor vii, Eu tot stărui să voi morților mă ajutați. Țin apoi să aflați că Eu cințesc mormintele voastre, că vă protejerez locurile voastre de odihnă, ori cât de departe și de risipite și că merg la ele de ori pot“.

„M-am agățat de locuri singuratic, de coaste prăpăstioase, de munți, unde mă chemau să uitate. Ereau locuri unde se dăduseră cele mai crâncene lupte și unde voi ați căzut înfruntând dușmanul și ați fost înmormântați în grabă, fără ca un nume să fie săpat și să mintească sfârșitul vostru“.

Ce omagiu mai meritat se putea aduce morților eroi, decât prezența Reginei în fruntea etății „Mormintele Eroilor“?

Nobil și vrednic de admirație, scopul acestei societăți împlinește o înaltă operă de dreptate și dreptate națională. A clădi morminte frumoase chiar pe câmpurile de luptă, să rănge osemintele celor căzuți și a le îngropa în cimitire sfântite și bine orânduite, să pomii și flori, unde vor dormi la umbra bisericilor în care cei vii se vor ruga pentru odihnă veșnică — iată într'adevăr o mare operă plină de sfântenie morală și de cald patriotism. În această atmosferă de misticism și tainice îndemnuri spre jertfe și eroism, monumentele comemorative cari se vor ridica, să păstra-vor numele celor îngropați acolo, pentru că sunt cunoscut și rostit cu religiositatea de generațiile ce ne vor urma.

Cu adevărat sfinte, ele vor deveni locuri de pelerinaj și nicăeri mai mult ca din tainice altare ale muceniciei românești, nu se va desprinde mai puternic, frumusețea și valoarea a sacrificiului, sublimul învățământ pe care ni l-au dat acei ce și-au jertfit viața pentru unirea întregii conștiințe românești. În vechile hotare istorice ale neamului nostru.

GEORGETTE DONEAUD

Unii au murit când totul părea fără nădejde, când întunericul și înfrângerea era cea din urmă viziune a lor pe pământ, alții au căzut văzând razele biruinții răsărind...

Acum sunt morți. Liniștea și pacea îi acoperă, sunt despărțiți de noi cu o graniță pe care n'o putem trece, nu se mai împărtășesc de bucuriile noastre și de grijile noastre.

Ei nu mai pot povesti vitejiile lor și glasurile lor nu se pot uni cu ale noastre în imnurile înălțate slavei! De acela noi trebuie să povestim faptele lor, să săpăm numele lor sfinte în piatra veșnică, să facem din locurile lor de odihnă grădini cu flori, unde soarele să întârzie cu bucurie și păsările să-și cânte dulcele lor triluri.

În zilele cele mai negre ale războiului, când mulți se îndoiau și nu mai credeau, mă duceam printre mormintele celor viteji și credincioși, mă duceam să stau de vorbă cu ei și le făgăduiam că voi apăra idealul pentru care au murit.

Mormintele lor simple îmi dădeau curaj și putere, spiritele lor păreau că sunt lângă mine și mă sprijină în clipele celor mai groaznice încercări. Fugiam la ei, cari zăceau în pământ și așteptau ca să nu ni se întunece nădejdea și ca îndoiala să nu ni se strecoare în suflet.

Ei păreau că toți așteaptă ziua cea mare, deaceia mai mult ca niciodată simt datoria mea să vă chem să mă ajutați în această mare operă de iubire, prin care vom dovedi recunoștința noastră pentru aceia care au murit cu idealul nostru să se îndeplinească și să trăiască pentru veșnicie.

Lacrămile văduvelor, mamelor, orfanilor, vor fi mai puțin amare când vom avea grija de mormintele vitejilor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Charu
Feb. 1928

DATORII PIOASE

Furtuna a încetat și cerul se limpezise. În inimile primenite și călitate prin suferințele trecute, naște o viață nouă, umplând inimile de fericirea nădejdei. Ochii care au plâns atât de mult în timpul erudului război, se bucură acum la vederea acestei reînviiri. Zâmbete luminează fețele odinioară mohorâte și veselie par'că surâde fiecăruia.

Dar în aceste timpuri de înviere, nu trebuie să uităm tot ce datorăm acelor cari cu piepturile lor de oțel, au ținut în loc dușmanul, jefindu-și viața pentru idealul românesc.

Trbuie să avem pentru ei mai mult decât recunoștință, căci dacă cei rămași printre vii, chiar invalizii, tot își au partea lor de bucurie, în schimb cei cari și-au lăsat viața pe câmpiile de luptă, nu mai au nimic decât dreptul la amintirea noastră. De aceea să-i cinștim pe cât putem, imortalizând avântul lor sufletesc în monumentele demne de eroismul lor.

În timpuri străvechi și chiar la popoarele puțin civilizate, exista cultul morților ca și cinstirea mormintelor.

Cu atât mai demn de noi este să recunoaștem ce sacrificii au făcut acei care dorm somnul veșniciei sub pătura subțire de pământ care-i acopere. Cei vii au glasuri care să ne cheme la datorie față de ei, glasuri cari smulg lacrimi și daruri. Dar pe cei tăcuți al căror oftat din urmă de abia de-l mai desprindem câte odată din adierea vântului și din murmurul frunzelor din codri, pe cei care nu mai au nimic pe pământ decât locu unde se odihnesc, pe ei cum să-i ajutăm?

În schimbul vieții pierdute, pentru sângele lor cald vărsat pentru țară, nu-i putem răsplăti decât cu un locaș de odihnă și o piatră rece la căpătâi. Să-i îngropăm în locașuri sfințite și să le păstrăm numele pentru generațiile viitoare — e puținul ce-l mai putem face pentru ei.

Pilda cea mai frumoasă ne-o dă marea noastră Regină, Suverana tuturor românilor. Din primele zile ale războiului, Ea s'a îngrijit nu numai de răniți, dar și de mormintele celor căzuți în luptă.

În scrierea Ei atât de simțită și plină de duiosia unei inimi de mamă, inimă care sângerează împreună cu rănilor copiilor Ei dragi, în capitolul intitulat: „Sâmbăta Morților“ câtă simțire și nobleță închide Regina în aceste cuvinte: „Socotese că cei vii au o datorie de plătit morților, de aceea simt că curajul nu mă părăsește când mă gândesc la această datorie și chiar în clipele grele și când îmi ajunge glasul celor vii, Eu tot stărui căci voi morților mă ajutați. Tîn apoi să aflați că Eu cinstesc mormintele voastre, că cercetez locurile voastre de odihnă, ori cât de departe și de risipite și că merg la ele de câte ori pot“.

„M-am agățat de locuri singuratice, de coaste prăpăstioase, de munți, unde mă chemau cruci uitate. Ereau locuri unde se dăduseră cele mai crâncene lupte și unde voi ați căzut înfruntând dușmanul și ați fost înmormântați în grabă, fără ca un nume să fie săpat și să amintească sfârșitul vostru“.

Ce omagiu mai meritat se putea aduce morților eroi, decât prezența Reginei în fruntea Societății „Mormintele Eroilor“?

Nobil și vrednic de admirație, scopul acestei societăți împlinește o înaltă operă de pietate și dreptate națională. A clădi morminte frumoase chiar pe câmpurile de luptă, a strânge osemintele celor căzuți și a le îngropa în cimitire sfințite și bine orânduite, sub pomi și flori, unde vor dormi la umbra bisericilor în care cei vii se vor ruga pentru odihna lor veșnică — iată într'adevăr o mare operă plină de sfințenie morală și de cald patriotism. Și în această atmosferă de misticism și tainice îndemnuri spre jertfe și eroism, monumentele comemorative cari se vor ridica, păstra-vor numele celor îngropați acolo, pentru a fi cunoscut și rostit cu religiozitatea de generațiile ce ne vor urma.

Cu adevărat sfinte, ele vor deveni locuri de pelerinagiu și nicăieri mai mult ca din aceste tainice altare ale muceniciei românești, nu se va desprinde mai puternic, frumusețea morală a sacrificiului, sublimul învățământ pe care ni l-au dat acei ce și-au jertfit viața pentru unirea întregii conștiințe românești, în vechile hotare istorice ale neamului nostru.

NEMURITORII NEAMULUI NOSTRU

Generalul I. DRĂGĂLINA

Precum se închiagă dorurile unui neam, în câteva cântece, care pătrund apoi ca niște flori dulci sufletele generațiilor următoare ale neamului, tot așa, vitejia unui neam, simbolizată în câțiva eroi, al căror nume purtat din carte în carte, din cântec în cântec, din poveste în poveste, pătrund sufletele generațiilor următoare și stau acolo ca niște candelă luminoase vestitoare ale vitejiei ce a fost și va să mai fie.

Luceafărul vitejiei neamului nostru, sortit să arate calea generațiilor tinere de azi și a generațiilor ce vor urma, este Generalul Dragalina.

El nu vestește numai vitejia ei și izvorul din care naște ea.

Numele lui de Dragalina, arată lămurit că se trage din poporul de jos și că acolo moșii și strămoșii lui erau atât de iubiți și de iubitori în cât li s'au dat fumele de Drăgălini.

Iată izvorul de unde nasc vitejiile, toate virtuțile și caracterele: din iubire și din popor.

Generalul Draga-

Iată secretul ridicării unui neam: munca cinstită și continuă iubire, ori în ce situație ne-am găsi, oricât am fi de jos sau de sus pe scara socială.

Iată de ce-am spus că generalul Dragalina nu vestește numai vitejia, ci el arată izvorul de unde naște ea, precum și calea ce trebuie urmată ca izvorul să nu sece și nici să se tulbure.

Precum mântuitorul s'a jertfit ca să facă o credință din învățăturile și din faptele lui, așa eroii adevărați se jertfesc pentru cauza obștească.

Și generalul Dragalina a arătat generațiilor de azi și celor ce vor urma, că sa-

† Generalul I. Dragalina

lina plecat din treapta de jos și ajuns până la cea mai înaltă treaptă între demnitarii țării, nu numai că nu a desmințit cu nimic comoara sufletească moștenită dela moșii strămoșii lui, dar încă, prin munca depusă, prin iubirea revărsată între toți și fără deosebire, prin energia desfășurată, prin spiritul lui de inițiativă și de creiere, prin modul cum știa el să-și facă datoria de părinte, de cetățean și de patriot, a arătat că izvorul sufletească moștenit curat dela părinți, l'a păstrat și l'a păzit curat oricât s'a ridicat el în treptele de sus.

crificiul suprem al vieții este actul cetățenesc și patriotic cel mai înalt când țara și neamul se găsește în pericol.

Lovit de gloanțele mitralierelor vrăjmașe pe valea Jiului, pe când își îmbărbăta soldații pentru luptă, el a arătat cât de mare i-a fost iubirea pentru neam, cât de puternică i-a fost credința în cauza neamului și cât de pătruns a fost de simțul datoriei către țară.

Iată cum Generalul Dragalina a murit ca un erou și iată pentru ce vitejia neamului românesc s'a simbolizat prin el: și astfel a trecut Generalul Dragalina între luceferii vitejiei românești.

I. MANOLESCU.

Frații Eliescu

Două fotografii, a doi frați, ambii morți pentru patrie.

Una este a tânărului Sub-locotenent Nicu Eliescu, căzut la Flămânda, lovit în cap de o schiță de obuz și mort în urma ranei primite în Spitalul Vasile Alexandri din Galați, în ziua de 5 Decembrie 1917.

Iar cealaltă e fotografia surorii sale Natalia Eliescu, care și dânsa moare în Spitalul

† Natalia Eliescu

† Nicu Eliescu

Liceul Militar din Iași în ziua de 6 Martie 1917, de tîphos exantematic, contractat dela soldații atinși de această teribilă boală, pe care ea îi îngrijea, ca soră de caritate.

Splendid exemplu! Fratele moare pe câmpul de luptă, înfruntând dușmanul, iar sora cu o sublimă abnegație își sacrifică tînăra-i viață, spre a încerca să salveze pe acea a vitejilor apărători ai Țării!

Maiorul Antonescu Gheorghe

A luat parte în campania anului 1913 cu gradul de locotenent. În campania din 1916, Căpitanul Antonescu Gheorghe, făcând parte din Regimentul 66 de Infanterie, dă dovadă de o pricepere deosebită și de un curaj desăvârșit. În conducerea companiei

sale, care avea greaua misiune să susțină retragerea precipitată a brigadei a 4-a Infanterie, reușește să întârzie înaintarea trupelor Germano-Bulgare și respinge atacurile lor pe linia Dealul Baciului și satul Harabagi.

În recunoașterea ofensivă dela 9 Septembrie 1916, ordonată să se facă de un detașament, în contra pozițiunii inamice depe Dealul Mârleanului, Căpitanul Antonescu Gheorghe, este în special însărcinat cu recunoașterea satului Vlahioi, în care comandamentul superior avea informațiuni că se găsesse numeroase forțe dușmane și că se fac lucrări pentru instalarea de baterii grele.

Cu un avânt și curaj de toată lauda, în fruntea companiei sale, căpitanul înaintază asupra satului, îl înconjoară și pătrunde în el.

Recunoașterea terminată, după luptă, cade rănit de un glonț rățacit în brațul stâng.

Pentru eroismul și priceperea cu care a condus această recunoaștere, căpitanul Antonescu Gheorghe este distins prin decorarea sa cu Coroana României cu Spade.

Dar din nefericire din cauza complicărei infirmității dobândite din plaga de război, Maiorul Antonescu Gheorghe, moare, ca un adevărat erou, în ziua de 4 August 1917, în spitalul Liceul Internat din Iași.

† Maiorul Antonescu Gheorghe

PASARI CALATOARE

*Se îmbracă zarea 'n strai de sărbătoare
Și s'umezi ochii celor din tranșee;
Au spulberat cu-avânt de epopee,
Puhoae ce veniau cotropitoare.*

*Și acei ce mor cu drag pentru o idee,
Se uită acum, înfrigurați, spre soare;*

*Trec stoluri-stoluri, păsări călătoare,
Plutind peste umilele bordee...*

*Din larg de slăvi, drumetele șiraguri
Trimet salutul lor atâtor steaguri
Și-atâtor bravi ce'n luptă le-or mai duce.*

*Plutesc, etern, spre-o lume mai senină;
Atâtea cruci se leagănă 'n lumină,
Iar jos, atâtea gropi, — și nici o cruce.*

GR. LAZĂR DEMETRESCU

SCRISORI DIN PARIS

E zi de sărbătoare. Prin mulțimea de lume ce mișună pe bulevardele și străzile Parisului, mă strecor încetitor, luând drumul spre biserica *Notre Dame de Paris*. Ajunsă în fața majestoasei clădiri în piatra înegrită de vremuri, deschid cu mâna tremurândă de emoție ușa și intru înăuntru.

Suflete pioase stau cu capetele plecate și ascultă cu evlavie cântecul melodios al orgei.

Mă îndrept spre aripa din dreapta bisericii; un fel de mormânt îmi atrage atenția; da, e „mormântul eroilor aliați“.

Un grilaj de fier, o cruce mare de fier cu Isus răstignit, un tablou în mijlocul stindardelor aliaților cu inscripția: „*Pro Deo, Pro Patria*“, vase cu flori, iar grupuri de lumânări împrăstie o lumină palidă și tremurândă deasupra sfântului mormânt.

Inimi îndurerate se îndreptează spre mormânt, cu mâinele pe piept par'că strâng cu putere pe cel atât de drag, dar care nu mai este și pe care totuși nici ei nici patria nu l'au uitat. Florile sunt mereu împospătate, lumânările veșnic aprinse. M'am dus apoi la *Luvru*.

În imensele săli, lângă numele nemuritoare ale celor ce și l'au sapat în diferite opere de artă, lângă un Phidias, un Polyclete, un Leonardo de Vinci, un Benvenuto Cellini, un David, Gros, Rembrandt, sta alături scris pe un tablou împodobit cu tricolorul francez, numele unui simplu sergent subofițer, om de serviciu al Luvrului, care a veghiat la postul încredințat, în timpurile grele, prin care a trecut Franța.

Și numele lor va rămâne pe veșnicie în locul de onoare.

Dar, Franța ține ca fiecare cetățean de mâine să cunoască numele celor ce s'au jertfit pentru țara lor și pentru ei; lângă fiecare primărie de arondisment, pe doi stâlpi, un tablou e așezat purtând numele eroilor din arondismentul respectiv, arătând și citația pe ordin de zi pe divizion, regiment, divizie, armată, precum și distincția căpătată.

Școlile nu s'au arătat mai puțin recunoscătoare față de eroii lor. Trecând pe bulevardul *St. Jacques* îți atrage atenția din stradă, sala cea mare cu geamuri a liceului „*Louis le Grand*“. Pe coloanele ce împodobesc sala de intrare, sunt atârinate tablouri, a căror ramă e înconjurată cu tricolorul republicei și sute de nume sunt un exemplu de abnegație și de jertfă pentru dragostea de țară a școlarilor de azi, — eroilor de mâine.

Deschizând ușa facultății de drept, care e lângă liceul „*Louis le Grand*“, pe sala ce duce la bibliotecă, stau patru tablouri în perete. Pe două din ele figurează numele eroilor căzuți pentru patrie. Citind dădui peste două nume românești: Chiriac Horia, iar dedesubt scris, „*étudiant roumain*“ și Stănescu Ioan. S'au stins sărmanii, departe de țara lor, dar părinți îndurerăți, aveți dulcea mângâiere că Franța a știut să le cinstească numele.

Tricolorul par'că îmbrățișează numele sfinte; iar alături un vas cu flori naturale: crizanteme albe și ruginii, par'că uită a se mai vesteji.

De partea cealaltă a ușii bibliotecii, alte două tablouri împodobite asemeni cu tricolorul Franței, preamăresc pe acei cu care soarta a fost mai blândă.

Sub numele fiecăruia, în scurte cuvinte e arătată vitejia, rana căpătată în războiu, și distincția primită: legiunea de onoare sau meritul militar.

Și fiecare se oprește pentru câteva clipe, citește, și numele lor rămâne neperitor.

Dar cultul eroilor nu s'a sfârșit aci. Masa intelectuală, profesori universitari și studenți, au ținut ca înainte de sărbători, să cinstească în vechea Sorbonă și în lăcașul lui Dumnezeu, în biserica Notre Dame, pe eroii lor.

E Sâmbătă. Încă dela ora 2 p. m. o lume imensă se adună în amfiteatrul cel mare al Sorbonei. Sunt peste 150 de profesori. La masa cea lungă acoperită cu cațifea roșie, stă rectorul Universității în roba neagră de mătase și încins cu o panglică violetă, iar în locul din mijloc, deoparte și de alta, decanii facultăților. Sala aproape cât Teatrul Național român e arhiplină. Deodată toți se scoală în picioare, muzica militară (peste 50 la număr) întonează Marseilleza.

Mareșalul Foch, apare în sală; aplauze nesfârșite aclamă pe erou. A venit și El să ia parte la sărbătoarea comemorării eroilor. Se face liniște; vorbește rectorul, apoi decanii precum și decanul dela litere din Strasbourg. Intre discursuri muzica militară cântă uneori note mai jalnice, alteori mai vesele. Lumea ascultă tăcută. Vezi unii profesori bătrâni trecându-și mâna prin barba albită de vremuri și durere. Și'n sunetul trist al muzicii, privirea lor pare dusă; mâna uitată în barba înzepezită gândul va fi desigur departe, la mormântul copilului iubit ce s'a jertfit pentru Patrie.

Sunetele mai vesele ale marșului, îi trezesc din adâncimea gândurilor triste. Încet se ridică cu toții, culorile robelor se îmbină frumos între ele; sufletele tuturor par unite în aceeași durere.

Toți se împrăștie spre case cu gândul la cel ce-a fost sărbătorit și care nu mai este.

Așa știe Franța să-și cinstească eroii Ei.

MARGARETA D. MIHAIL

Doctorandă în Drept.

IN AMINTIREA EROILOR

Din taina înseninărei coboară încet și lin,
O rază, ce desmeardă al mamelor suspin
Și-așterne 'mbălsămare slăvitelor morminte,
Când peste ele înnoată, aducerile-aminte...

Vă fie somnul dulce, eroi ce-ați dus spre soare
A Țărei năzuință, credință 'nălțătoare:
Dormiți fără de grije, că'n amintirea voastră
Pe sânul Țărei crește o floare mândră, albastră.

Vor bate vânturi grele, vor troeni Cetăți,
S'or scutură petale în zori de dimineți,
Dar floarea amintirei crescută pentru voi,
Va fi în veci ne-atinsă de vânturi și de ploii!...

Va fi icoana sfântă păstrată în altar,
Icoana nemuririi trimeasă Țărei dar;
Și-acolo, în altarul de veacuri prea slăvit,
Trăiva sub lumina de soare-neasfințit.

Să nu uitați vre-odată, că scumpa voastră mamă
Care-a purtat și poartă a doliului năframă,
Vă duce în amintire ca cei mai dragi feciori,
Regina, Mama voastră, vă plânge adesea ori.

Și pentru voi se roagă, în zori ca și 'n amurg
Desmiardă îndurerarea, când lacrimile curg;
Iar peste umbra neagră a tristei vecinicii,
In somn de neuitare, aprinde dragi făclii.

Vă fie somnul dulce și liniștit, precum
In liniște se 'nalță al florilor parfum,
Cum liniștit coboară, un fulg purtat de-o rază,
Cum liniștit e dorul, când dragostea veghează.

Căci, cei ce-au dus avântul în luptă, ca și voi
Și-au mai rămas să guste din vremurile noi,
Cânta-vor peste veacuri îndemnul vostru sfânt,
Neștearsă amintirea, să fie pe pământ!...

Dormiți fără de grijă, c'al vostru drag pământ
Și-a tras pe veșnicie hotarul larg, și sfânt;
Iar prea-măritul Rege, cu oastea lui vitează
Ca o lumină sacră, dea-pururi îl veghează.....

INVIEREA PE VALEA OITUZULUI

M. S. Regina aprinde lumânări pe mormintele eroilor și împarte daruri orfanilor și văduvelor.

Majestatea Sa Regina a ținut ca anul acesta, Sfânta zi a Învierii s'o petreacă în mijlocul mormintelor copiilor ei dragi căzuți pe câmpul de onoare, pentru apărarea și mărirea Patriei — vizitând localitățile din valea Oituzului, în care au avut loc groaznicele lupte din 1917.

A căleat din nou pe locurile acele sfinte și glorioase pe care le vizită atât de des în cursul marelui război, ducând cu ea o rază binefăcătoare de speranță și alinare a suferințelor eroilor răniți în luptă.

Azi, Majestatea Sa vizitând aceste locuri care-i aduc aminte zile de durere și speranțe trecute, a ținut să aducă prinosul ei de duiosă recunoștință eroilor, aprinzându-le făclii pe mormintele lor în ziua învierii Domnului — simbol splendid a învierii neamului grație supremului sacrificiu făcut de dâșii.

Iară celor nenorociți, a celor ce au scăpat din cumplita vâltoare fără unicul lor sprijin, tată, copil, sau soț, Majestatea Sa le-a adus vorbe de îmbărbătare și daruri.

Primirea ce i s'a făcut Suveranei pe tot parcursul a fost de un entuziasm extra-ordinar.

Din comune situate la 50 de km. depărtare, oameni veneau pe jos ca să poată vedea câte-vă secunde pe buna lor Regină, iar înosegi garbovi de ani i se închinau ca unei sfinte.

Majestatea Sa adânc emoționată de această entuziastă primire și de dragostea cea fără de margini care i-a arătat-o poporul, a părăsit aceste locuri cu lacrămile în ochi, ducând cu dânsa însă una din cele mai frumoase amintiri pe care poate s'o aibă o regină despre sentimentele ce prin bunătate și sacrificii a știut să le inspire poporului ei.

GHEORGHE MIHĂILESCU

Activitatea Societății „Mormintele Eroilor căzuți în Războiu”

COMITETUL CENTRAL

În ultima ședință a Comitetului Central din 3 Aprilie 1920, s'au luat următoarele hotărâri:

a) Se admite planul monumentului dela Băneasa, precum și exhumarea tuturor eroilor căzuți în împrejurimi și înmormântarea lor în cimitirul militar din acea localitate.

b) Comitetul Central împreună cu comitetul Județean Ilfov, vor începe imediat amenajarea cimitirului militar Ghencea ale cărui lucrări cuprind:

1. Facerea de alei și îngrijirea mormintelor. 2. Complectarea împrejurimii. 3. Facerea unei porți de intrare în cimitir făcută în stil românesc. 4. Ridicarea unui monument eroilor.

c) A se începe îngrijirea mormintelor ostașilor străini căzuți pe pământul Țării.

d) S'a autorizat D-l Director al Societății ca împreună cu comitetele regionale și județene să ia toate măsurile ce le va crede de cuviință pentru accelerarea lucrărilor pe fostul front Oituz, Mărăști, Mărășești, Galați.

e) Asemenea s'a hotărât să se intervină pe lângă autoritățile în drept ca ziua comemorării eroilor (20 Mai) să fie recunoscută și sărbătorită în mod oficial.

LUCRARI TEHNICE

În toate județele din Țară, se lucrează la facerea unui cadastru care să cuprindă următoarele indicațiuni: a) Locul exact însemnat pe planul județului, unde se află morminte de ale ostașilor noștri căzuți pentru Patrie. b) Numărul mormintelor aflate. c) Indicațiuni de starea lor precum: dacă sunt îngrijite, dacă au sau nu cruci și în fine, dacă se cunoaște identitatea celor îngropați.

Locurile cimitirelor și mormintelor vor fi însemnate pe hărțile județelor respective, iar celelalte indicațiuni pe un tablou ce-l vor alătura.

Lucrările se vor trimite cât mai repede sediului Societății.

Până acum date exacte au fost primite din județele: Ilfov, Mehedinți, Dolj, Gorj, Romanați, Mușcel, Bacău, Roman, Fălciu, P. Neamț, Dorohoiu și Durostor. Precum și din orașele Mizil și Brăila.

Ar fi de dorit ca și celelalte județe să grăbească lucrările și să ni-le expedieze cât mai neîntârziat.

— Pentru toate cimitirele din Țară s'au făcut modele de cruci, care să prezinte maximum de soliditate și durabilitate. Aceste cruci al cărui model îl prezintăm în fotografiile alăturate, sunt de un frumos stil românesc, iar dimensiunile lor sunt calculate proporțional cu durabilitatea materialului din care ele se construiesc. Modelul No. 1, este modelul care de obicei se poate confecționa mai lesne în localitățile unde există ateliere de tâmplărie.

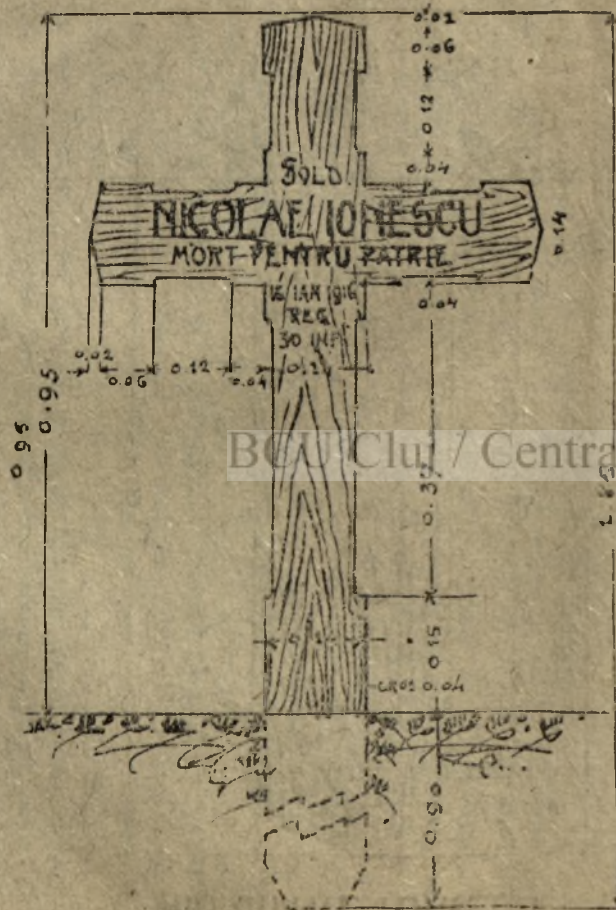
Pentru localitățile din munți, unde nu există ștejar fasonat, modelul No. 2, din brad sau mesteacăn brut și necojit, este cel mai recomandat.

Modelele 3 și 4, sunt făcute în mod expres pentru cimitirele turcești și evrești și ambele se vor confecționa din lemn de ștejar, ca în modelul No. 1.

S'au comandat pentru moment 10.000 de asemenea cruci dintre care patru mii s'au și executat și se vor întrebuița cât de curând posibil.

TIPURI DE CRUCI PENTRU:

MORMINTE ROMĂNEȘTI, NEMȚEȘTI, BULGARE
DIN STEJAR FĂSONAT ȘI GELUIT

Scara 0,10/1,00

Arhitect-Şef,
E. Doneau

MORMINTE DIN BRAD SAU MESTERĂŢĂN
BRUT NECOJIT

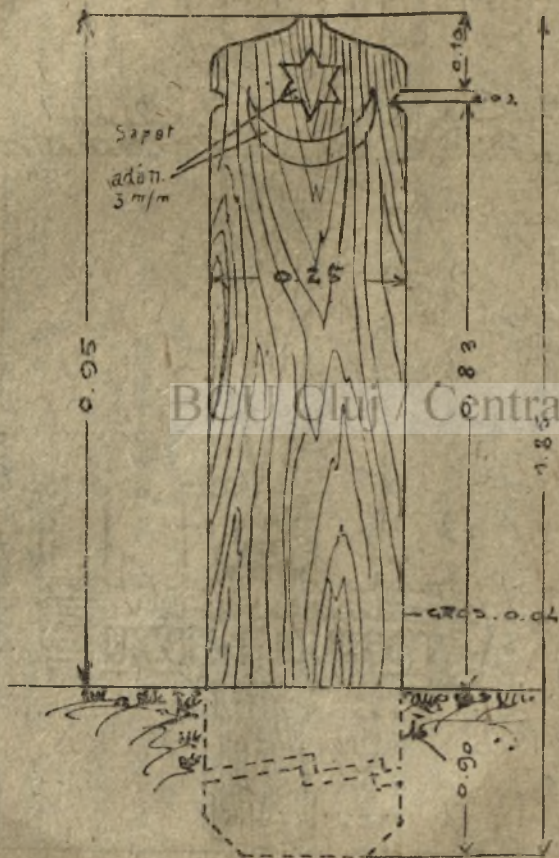

Cond. Tehnic N. CIOCOŞ

Februarie 1920

TIPURI DE CRUCI PENTRU:

MORMINTE TURCEȘTI

MORMINTE EUREȘTI

Scara 0,10/1,00

Arhitect-Sef,
E. Doneau

Cond. Tehnic, N. CIOCOȘ

Februarie, 1920.

ACTIVITATEA COMITETELOR JUDEȚENE ȘI COMUNALE

Mehedinți. S'a constituit Comitetul Județean având ca președinte pe D-l General Obogeanu Mihail Comand. Div. I-a, iar ca membri pe Doamnele: Maria Gh. Mihăiescu, Constanța G-ral Obogeanu, Elena Col. Dr. Bădescu, Elena Lt.-Col. Aleman, Eugenia Lt. Mosteoru și D-nii: Prefect și Inginer Șef al Județului, Primarul Turnului Severin, Protoereul Județului, Directorul Școlii Comerciale, Șeful Cereului de Recrutare Mehedinți și Căp. Companiei de Jandarmi. S'a constituit și un Comitet de control compus din D-nii: Gheorghe Doneiu proprietar, Dr. Ioan Trăilescu, Intendent Maior Tutunaru C., Căpitan Vărvoreanu Nicolae și Ad-tor Lt. Pietraru A.

La înființarea Comitetului s'au înscris ca membrii donatori făcând Societății o donație de câte 1000 lei: Banca Severinului, Banca Comercială Severin și Baroul de Mehedinți. Primăria Urbei Turnul-Severin a donat 2000 lei.

Ca membrii fondatori s'au înscris următoarele persoane: D-na Constanța G-ral Obogeanu, D-na Tache Băbeanu, D-na Eugenia Intendent Maior Ștefănescu, D-na Maria Costescu, Grigore Constantinescu Inginer, I. Ionescu, Căp. Comandor Blebea, Tanți Tiuleanu, Ana Topârdea, Lili Anastasescu, Elena Lt.-Colonel Aleman, Alexandrina Constantin Triandafil, Caliopi Delescu, Retezanu, Ionel Teodorescu.

Conform statutului toți membrii fondatori citați mai sus au făcut o donație Societății de câte cinci sute lei fiecare. În afară de aceste persoane s'au mai înscris ca membri activi cu o cotizație mai mare decât cea prevăzută în statute, următoarele persoane: D-l. Avocat Chiru și Doamnele; Ilariu Izvoranu, Tiberiu Axente, Nușa Bungheteanu, Aurora Mihail, Es. Bădescu, C. Lacrețeanu, Alexandrina Bărcăcilă, Lucia Chivu și D-na Col. Pop.

Nicăeri în provincie până acum înființarea Societății nu 'a avut un mai mare și mai frumos succes ca în Mehedinți. Patriotismul Mehedințenilor atât de strălucit arătat în timpul campaniei prin atâtea eroice jertfe, îi succede azi călduroasa îmbrățișare a scopului nobil al Societății.

Un exemplu măreț demn de imitat de toți fii României.

Suceava. S'a înființat Comitetul Județean compus din D-nii Col. Solomon Comandantul garnizoanei, ca Președinte; Protoereul Județului Preot Rosescu, Vice-Președinte. Membrii: D-nele Maria Col. Solomon, Elena Col. Rotaru, Clementina maior Damian, Mariana Maior Bucescu, Teodora Lt. Știrbu și reprezentanții autorităților din Județ.

În județ se află 32 de grupuri de morminte sau morminte izolate, și 19 cimitire în care se află un număr mai mare de 20 de morminte în fiecare. Din acest număr total de 52 se află împrejmuite cu sârmă sau gard de lemn un număr de 30 cimitire sau morminte izolate. Dintre morminte 970 au cruci cu inscripții, iar restul de 240 nu au. Se continuă cu stabilirea identității celor înmormântați, facerea de cruci și împrejmuirea lor.

Neamț. S'a constituit Comitetul compus din D-nii: Prefect al Județului (Președinte), Comandant al Garnizoanei (Vice-Președinte), Primarul orașului P. Neamț, Protoereul Județului, Comandantul Companiei de Jandarmi, Inginerul județului și D-nele: Elena Col. Calmuschi, Cecilia Colonel Niculescu, Aneta Col. Dragu, Elvira Maior Leca și Laetița Lt. Adamescu.

În Județul Neamț, s'au îngrijit până în prezent mormintele eroilor din următoarele localități: a) În Comuna Bicz, unde se află 8 morminte împrejmuite cu sârmă ghimpată și având cruci cu inscripții. b) În comuna Hangu, unde sunt 21 morminte rusești, care s'au împrejmuit cu sârmă. Ele au toate cruci cu inscripții. De asemenea s'au împrejmuit și curățit de burueni 9 morminte de ale românilor aflătoare lângă biserică. c) Cimitirele din comunele Răpciuni și Bistricioara, unde se află un număr de 120 de morminte

rusești, cărora li s'a făcut cruci și împrejmuiri. Și în fine: In comunele Bălțătești, unde sunt înmormântați 460 de eroi români. Filioara cu 16 morminte și Dumbrava Roșie 750 de morminte. Pentru toate acestea s'au făcut lucrări de împrejmuire cu gard de sârmă ghimpată, puindu-le cruci, în afară de cimitirul din Dumbrava Roșie, care e în curs de executare.

Roman. In tot cuprinsul județului există numai un singur cimitir militar în comuna Damienesti. In restul județului, militarii au fost înmormântați în cimitirile comunale. S'au luat măsuri pentru îngrijirea mormintelor lor.

O frumoasă inițiativă a fost luată de către filiala Societății noastre din comuna Hălăucești, care a strâns suma de 5000 lei, pentru ridicarea unui monument eroilor din acea comună. Deasemenea în comuna Boghicea, conducătorul casei de cetire D-l Ioan Tomescu a luat patriotica inițiativă de a îngrijii, împreună cu un comitet, de mormintele eroilor înmormântați pe teritoriul acelei comune.

Olt. Comitetul Județean, ne face cunoscut că din 8 cimitire militare, aflătoare pe teritoriul județului, nu se mai află nici un cimitir ne împrejmuir. Comitetul a luat măsuri ca la acele din cimitire care au gard de lemn, acesta să fie înlocuit cu unul de sârmă ghimpată, care prezintă garanția unei durabilități mai mari.

Putna. Pe teritoriul Județului se află 52 de cimitire și 283 de morminte izolate, în care se află înmormântați un număr de 18,776 de eroi, în afară de orașul Focșani, unde mai sunt 4 cimitire militare și 2 morminte izolate, în total 2718 eroi.

S'au luat măsuri pentru îngrijirea acestor cimitire și morminte izolate, măsuri care sunt în curs de execuție. Se lucrează la fixarea pe teren a exproprierii pentru creierea de noi cimitire.

Tecuci. In cuprinsul Județului se află 21 de cimitire militare, iar în orașul Tecuci unul. Cimitirul din oraș, e bine îngrijit, având gard de sârmă ghimpată, iară pe toate mormintele cruci cu indicațiunea celor căzuți. Pentru cele din județ, s'au executat primele măsuri de îngrijire. Astăzi toate cimitirele sunt împrejmuite, iar mormintele sunt curățite de bălării și celor mai multe dintre ele li s'au pus cruci.

Tutova. In Tutova se află: a) Un cimitir militar la Bârlad, cu 2400 de morminte. Cimitirul este împrejmuir și aproape toate mormintele au cruci cu numele celor înmormântați. b) Cimitirul de lângă gara Nichișeni cu 84 morminte, care este încă neîmprejmuir. c) Cimitirul din Murgeni (79 morminte) și Florești (22 morminte). Aceste două cimitire, fiind cimitire comunale, în care sunt înmormântați militari, s'au luat măsuri pentru a îngrijii în mod individual mormintele soldaților. d) In fine mai sunt în cuprinsul județului 358 de morminte izolate. Acestea au fost împrejmuite toate, punându-se câte o cruce.

Ceeace s'a făcut de către Comitetul Tutova și care merită o deosebită laudă, este măsura ce s'a luat și pus în executare, de a se înființa registre cu toate datele ce se cunosc despre eroii căzuți și înmormântați pe teritoriul Județului.

Comitetul Județean se compune din: Prefectul Județului ca Președinte, D-na G-ral Margareta Mihail, D-na Lt.-Col Dr. Chiriceanu, D-na Col. Poppea, D-na Maior Elena Negoiescu, D-na Căpitan Popescu, precum și reprezentanții autorităților din județ.

Prahova. Comuna Colceag, *O faptă frumoasă.* — In Noembrie 1916, în lupte au căzut în comuna Colceag din Județul Prahova, 10 bravi soldați. Mormintele lor s'au făcut în grabă chiar pe locul unde căzuseră, așa că erau răspândite în diferite puncte din sat și pe câmp.

Din inițiativa preotului paroh Andrei Popescu și al notarului Atanase Dumitrescu Cocioc s'a format un comitet compus din fruntași și cuprinzând și văduvele de război

din comună; s'a procedat apoi la facerea unei colecte pentru a se putea face acestor eroi un mormânt demn de eroizmul lor.

Strângându-se frumoasa sumă de 1140 lei, s'a procedat la exhumare și la înmormântarea lor într'un mic parc făcut chiar pe piața Comunei, parc înconjurat cu grilaj și în care se vor semăna flori și plantă arbori.

La această solemnitate au asistat autoritățile comunale locale și cele din comunele vecine Inotești și Tomșani, precum și un public foarte numeros, ceea ce a dat un aspect înălțător acestei serbări.

Serviciul religios a fost oficiat de către părintele subprotoereu Gheorghe Mitroiu și preoții Andrei Popescu și Ștefănescu.

Au ținut cuvântări preotul Mitroiu și preotul Popescu, recomandând mormântul acestor eroi necunoscuți văduvelor și orfanelor de război, care la rândul lor nu știu unde se găsească mormintele părinților și soților lor.

Această frumoasă și înălțătoare pildă, putând servi ca exemplu, ne facem o plăcere de a o publica și tot odată Societatea aduce mulțumirile ei pentru zelul lor, părintelui paroh Andrei Popescu, locuitorilor care au contribuit prin obolul lor la înfăptuirea acestei opere frumoase de pietate și mai ales D-lui Atanase Dumitrescu care a muncit cu atâta dragoste și devotament la înfăptuirea ei deplină.

ACTIVITATEA COMITETELOR REGIONALE

Paris. — Președintele Comitetului Regional din Alsacia, ne face cunoscut următoarele:

Comitetul dispunând de un fond de 103.000 lei, proveniți din subvenții și donații, a luat următoarele hotărâri asupra întrebunțării lui.

Jumătate din această sumă se va întrebunța la creierea unui cimitir militar român la Schaefertal și la ridicarea în acest cimitir a unui monument, iar a doua jumătate a sumei va fi rezervată amenajării mormintelor prizonierilor români morți în Alsacia.

Numărul mormintelor la Schaefertal este de 120, de 19 la Soultzmatt de (cinci) 5 la azilul din Rouffach. Se mai găsesc 100 izolate.

Comitetul propune ca în acest cimitir din Schaefertal, care a început să se lucreze, să se ridice un monument în care să fie așezate niște plăci comemorative cu indicațiunile exacte a numerelor mormintelor și a numelor celor îngropați în diferite puncte din Alsacia, aceasta întrucât e foarte greu și enorm de costisitor, de a desgropa și duce în acest cimitir osemintele tuturor eroilor noștri căzuți în Alsacia.

Crucile ce se vor pune la morminte, vor fi de un model uniform, model românesc, iar monumentul va fi făcut și el de același tip.

Totodată Comitetul ne face cunoscut, că în timpul germanilor, și cu riscul vieții lor, multe familii de Alsacieni îngrijă de mormintele soldaților români ca și cum dânsii ar fi de ai lor. M. Sa Regina, a hotărât să le trimeată o scrisoare de mulțumire.

Viena. — Pe lângă fostul Minister de Războiu Austro-Ungar, există o secțiune (a 10-a) eu scopul de a ține registre în regulă de toate pierderile suferite de armata Austro-Ungară.

Comitetul nostru din Viena, a luat măsuri ca să se copieze toate aceste date din arhiva fostului Minister de Războiu Austriac, date care privesc ostașii morți în cursul războiului, originari din Bucovina, Transilvania, sau ținuturile Ungurene.

Schițele de morminte și cimitire în care se află înmormântați români, se vor trimite Societății, numai după ce acestea vor fi vizitate de un membru al ei, sau de un ofițer al comisiunii de repatriare a prizonierilor români, care ne va trimite și un raport arătând ce îmbunătățiri li s'ar putea aduce.

Varșovia. — Polonia fiind în plină organizare este în imposibilitate de a ne furniza cele mai mici date asupra morților noștri îngropați pe teritoriul ei.

Însă printr'o adresă trimisă, ne încunoștiințează că se va face tot posibilul ca în regiunea frontului să se culeagă datele necesare, pe care ulterior ni le va trimite.

Roma. — Preotul Căpitan Ioan Felea, din misiunea trimeasă pe lângă legiunea română ce se formase în Italia, din foștii ostași Austro-Ungari, fiind însărcinat de Ministerul de Războiu și cu inspectarea cimitirelor ostașilor români din Italia, ne trimete un foarte detaliat raport, din care extragem următoarele:

Cimitirele Italiene unde sunt înmormântați românii, după felul cum sunt îngrijite, se pot împărți în mai multe categorii.

Cimitirele din zona frontului, acolo unde au fost bătălii mari, poziții câștigate și pierdute, sunt în marea lor majoritate într'o stare deplorabilă. Din cauza neîncetărilor și furioaselor bombardamente cele mai multe din ele au fost cu desăvârșire distruse, rămânând doar pe aici pe colo câte o cruce, care indică vizitatorului locul unde au existat.

În categoria aceasta, intră cimitirele din Janiano, Castangeviza, San-Gabriele, Tolmino, Tolmisco, Vizintini de lângă Doberdo, și Piedimeltze.

La San-Gabriele Reg. 50 Alba-Iulia, a fost complect distrus și din cauza marelui număr de morți, soldații au fost înmormântați în massă, câte 100 până la 250 într'o groapă comună.

Italienii fac tot posibilul să restaureze aceste cimitire. De altfel lucrările sunt în curs de executare și la unele chiar, cum e cazul cu cimitirul Piedimeltze, lucrarea este aproape terminată.

Cimitirele din zona frontului în care au fost numai lupte de asediu, sunt bine îngrijite, și bine conservate, întrucât au fost alese în locuri ferite de bombardament. Cele mai frumoase se află în regiunea Alto-Adige și Trento. Aici soldații care cădeau pe poziție erau transportați cu funicularu din vârful muntelui până în văile unde de obicei se aflau aceste cimitire.

Puținele din ele, care au fost ceva mai neglijate se restaurează și înfrumusețează acum. Unele din ele sunt cu adevărat o capo-d'operă cu garduri de zid, cruci de piatră de beton sau chiar de marmoră, parcuri frumoase, etc. La Zugna-Torta, a fost restaurat un astfel de cimitir, care e azi o adevărată splendoare.

Frumoase sunt de asemenea cimitirele austriace de pe front mai ales în regiunea Carso. Așezate lângă șosele, în văi sau alte locuri adăpostite, fiind îngrădite cu sârmă ghimpată lanțuri sau zid, iar cele mai multe din ele posedând registre cu numele celor morți la Primăriile comunei de care depind, ele sunt un exemplu de modul cum trebuie îngrijite cimitirele eroilor naționali.

În aceste cimitire, crucile care de regulă există la toate mormintele, au indicația datei decesului, a numelui, a regimentului și companiei. Numele soldaților sunt însă din nenorocire, schimonosite după moda Austro-Ungară, așa că de multe ori greu le poți ghici numele românești. Acolo însă unde au fost regimente curat românești, inscripția se poate citi ușor, întrucât au fost scrise de camarazi români. Soldații sunt de obicei înmormântați în șire de câte 10 morminte.

Cimitirele se pot împărți după felul crucilor în două categorii: a) crucile de lemn

spoite în negru, se găsește de obicei în locurile unde trupele erau pe poziție constante și deci avea timpul să îngrijească de cruci făcându-le mai rezistente, prin spoire. A doua categorie, a crucilor nespoite (albe), care de obicei sunt în cimitirele unde au fost lupte crâncene de avansare și retragere. De altfel aici și cimitirele sunt mai puțin îngrijite și crucile au inscripțiile de multe ori ilizibile, întrucât au fost scrise sau săpate în lemn cu multă precipitare.

Cât despre românii care au căzut în captivitate, în timpul luptelor și care au decedat în cimitirele de lângă frontul Italian, nu au nici o inscripție pe mormintele lor.

Intr'un asemenea cimitir la Devetachi, s'a cerut și obținut de la autoritățile Italiene, autorizația de a face un mic monument eroilor români, căzuți aici pe pământ străin, pentru o cauză străină.

În acest cimitir sunt înmormântați bănățeni din Regimentul 43 Caransebeș și 61 Temișoara. Cele mai multe din inscripții, din nenorocire, au fost șterse de timp.

În fine, în a treia categorie de cimitire intră acele din interiorul țării toate bine îngrijite. Dar din ele cele mai frumoase sunt două: acel din Cornons, unde sunt înmormântați prizonierii români din fosta armată Austro-Ungară și acel din Altamora, a legionarilor români.

La Carmons, fiecare soldat are o cruce făcută din ciment, cu inscripția numelui, regimentul și data morții.

În momentul când a fost vizitat erau încă soldați italieni, care lucrau la înfrumusețarea lui.

În Altamora, românii sunt îngropați în cavouri, câte 30—40 într'un cavou. Fiecare însă având sicriul lui. Deasupra o piatră patrată așezată pe deschizătura cavoului. În mijlocul cimitirului se află o cruce mare în piatră, cu o inscripție în limba italiană: „Iredenti Romeni“.

În afară de aceasta, Pr. Căpitan Felea, ne-a trimis și liste nominale a românilor îngropați în diferitele cimitire, pe care Domnia-Sa le-a vizitat.

CIMITIRUL MILITAR: PRO-PATRIA

Acest cimitir înființat de autoritatea militară de ocupațiune și dat în primirea Primăriei Capitalei la evacuarea teritoriului, este un cimitir de un stil modern, atrăgător prin simplitatea liniilor și de un aranjament cu un gust de cel mai mare efect. Nimic prea fastuos sau prea scump, totul numai ordine și aranjament.

La intrare, un portul monumental din cărămidă refractară, aparentă, cu embleme și reliefuri.

O alee de morminte conduce dela intrare înspre centrul cimitirului. Mormintele pe un singur rând, aliniat și cu movile exact simetrice au toate crucile atât de apropiate și cu astfel de precizie matematică, în cât dintr'o privire dau aspectul unor soldați aliniați, care dau onorurile dela intrare.

De pe această alee se vede întreg cimitirul ca pe un crochiu ilustrat.

În mijloc se vede monumentul Colonelului Gorman, care dă impresia că a rămas să comande încă soldaților dimprejurul său: Germani și aliați.

Acesta este singurul monument de un lux sobru făcut dintr'un bloc masiv de piatră cu reliefuri frumoase și având în jurul său o peluză cu flori cât ar fi loc pentru îngropat aproximativ 30 soldați.

În jurul acestui mormânt sunt grupele de morminte pe națiuni și confesiuni: Ger-

mani, Unguri, Austriaci, Bulgari și Turci toți având cruci sau pietre cu numele, prenumele, gradul, corpul, data morții celor îngropați.

În grupul din dreapta, în fund, se găsesc mai mulți soldați români îngropați, dar din ei numai 20 au cruci. Acești soldați români sunt aduși de germani din cei morți în spitale.

Nu au din cauză că la așezarea lor nu s'au ajuns crucile rămânând chiar din soldații germani fără cruci. În total lipsesc 235. Din informațiunile căpătate, Primăria Capitalei se angajează față de autoritatea Română să completeze numărul de cruci, dar nu s'a ținut de angajament.

Mormintele turcilor au pietre de asemenea cu inscripțiuni, coprinzând toate datele necesare.

Ceeace completează frumusețea acestui cimitir este un grup de coloane simple și un bloc mare de marmoră așezată pe terasă, în fundul cimitirului, predominând Valea Plângerei cu perspectivă asupra întregului oraș.

Pe acest monument stă inscripțiunea în 5 limbi și în limba Română „Slăviți-vă Eroii“.

În parcelele destinate națiunilor și confesiunilor se observă un aranjament practic și de gust, care e predominat de alegerea plantațiilor pe aleele principale și pe cele secundare.

Din proporția arbuștilor se vede că intențiunea celor care au făcut aranjamentul a fost să lase privirilor vederea generală a parcelelor astfel că, din orice punct al cimitirului, fiecare să vadă mormântul pe care îl plânge și în același timp să fie obligat a vedea și pe acele ale camarazilor morți și aliații lor, de care nu voesc să se despartă nici la moarte.

La fiecare mormânt se poate accede ușor prin aleele secundare.

Împrejmuirea întregului cimitir este de cărămidă aparentă (stâlp și zidărie cu fundație ridicată la 0.50 cm. de nivel) combinată cu grilaj de lemn de brad simplu.

Lemnăria nefiind vopsită este expusă a putrezi curând.

Cimitirul are ca personal: 1 îngrijitor, 2 paznici civili și 2 sergenți (unul de zi și unul de noapte).

Paza este iluzorie, de oarece cimitirul nu are nici măcar o cameră de gardă.

Societatea a luat următoarele măsuri de îmbunătățiri absolut necesare:

1. Să se completeze numărul de 235 cruci care lipsesc. La cei necunoscuți să se pună inscripția: „Un Erou“.

2. Să se facă o cameră de locuit (cameră de gardă) pentru îngrijitori și una pentru paznici. Construcția camerilor n'ar costa mult deoarece se va sprijini chiar pe portalul de cărămidă a intrării.

În acest cimitir se îngroapă în prezent soldații germani care mor în spitale și prizonierii bolșevici unguri aflați în captivitate la noi.

SOCIETATEA „MORMINTELE EROILOR”

COMITETUL CENTRAL

Natura Veniturilor	S U M E		Natura Cheltuelilor	S U M E	
	PARTIALE Lei B.	TOTALE Lei B.		PARTIALE Lei B.	TOTALE Lei B.
Donaț. (conf. tab.) (A).	700.478,35		Com. Jud. Dorohoi	5.000,—	
Membrii Fondatori (B).	5.000,—		” ” Muscel	5.000,—	
Membrii Donatori (C).	7.000,—		” ” Putna	5.000,—	
Membrii Activi . . .	15.199,—		” ” Craiova	5.000,—	
Donațiuni Theo-Dron	155,—		Cimit. Calimănești	9.120,—	
Colecte Publice . . .	98.814,16		Cruciulite-Berlin .	55.108,—	
Serbări, Reprezentații.	24.518,50		Auto-Camioane .	254,50	
Filmul Tissa	5.331,25		Solde	2.073,—	
Filial Gl. Dragalina .	1.150,75		Buletinu No. 1 .	10.271,—	
Com. Jud. Cet.-Albă.	12.000,—		Misii	317,—	
” ” Putna	4.706,—		Chelt. Cancelarie	2.641,75	
” ” Chișinău	5.583,—		Imprintate	68.600,—	168.285,25
” ” Botoșani	9.381,—		Totalul cheltuelilor . . .		168.385,25
” ” Roman	6.522,85		Sold numerar		751.061,11
” ” Tecuci	10.000,—				919.446,36
” Comuna Găești . . .	6.606,50	919.446,36			
Totalul veniturilor		919.446,36			

Se justifică numerariul

1. Banca Rom. Dep. Fruct. 5 ⁰ / ₀	399.875,10
2. Banca Agric. ” ” 4 ⁰ / ₀	254.892,—
Numerar in cassă	96.294,01

A) Lista de donațiuni

M. Răz. (Din cred. de 500.000)	Lei 500.000,—
(Soc. C.-Roșie Berna	” 32.802,35
Banca Națională	” 100.000,—
Familia Luptătorilor	” 30.000,—
Banca Românească	” 10.000,—
Banca Marmorosch Blank	” 10.000,—
D-nu Atanasîu prof. Univ.	” 5.157,—
B-ca Gen. a țarei Românești	” 5.000,—
Dresdner Bank	” 2.000,—
I. I. C. Brătianu	” 1.000,—
Soc. Cen. Agricol a propr.	” 500,—
Legăția Poloniei	” 500,—
Colonel Miron Cristea	” 200,—
Gheorghe Dragu Profesor	” 200,—
Diversi	” 3.119,—

B) Lista de membri fondatori

1. Soc. Anon. de petr. „Astra-R.	Lei 500
2. D-na Maria A. Marghiloman	” 500
3. D-nu Ing. Insp. Ionescu Ion	” 500
4. ” ” Artur Pukliky	” 500
5. ” ” N. Ghica	” 500
6. ” ” L. Sinigalia	” 500
7. ” ” S. Costiner	” 1.000
8. Banca „Națiunei”	” 500
9. Soc. „Bihoreana”	” 500

C) Lista de membri donatori

1. Regim. 5. Infant. Vlașca	Lei 2.000
2. D-na Zoe D. Sturza	” 1.000
3. D-nu N. Ionescu	” 2.000
4. Maior Petre Pancu	” 1.000
5. D. Gh. Bădescu Olănești	” 1.000

Casier.

Lt. EM. NICOLESCU.

Șeful Comptabilităței.

Căpitan, ȘERBĂNESCU

BCU Cluj / Central University Library Cluj